

Valtiovarainministeriölle

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain, tuloverolain 58 §:n ja verotusmenettelystä annetun lain 65 §:n muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on varannut Perheyritysten liitto ry – Familjeföretagens förbund rf:lle tilaisuuden esittää lausuntonsa otsikossa mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Perheyritysten liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja kunnioittavasti esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. Aluksi

Yritysten pääomanhankinnan kustannukset

Suomi tarvitsee kestäväää talouskasvua ja se voi syntyä vain yritysten kasvun avulla. Yritysten kasvu on myös ainoa tapa saavuttaa parempi työllisyys. Finanssikriisin jälkeen on ilmeistä, että yritysten on vaikeampaa saada vierasta pääomaa mm. Basel III -sääntelyn seurauksena (ks. mm. Stadighin työryhmän raportti ja Suomen pankin Euro ja Talous 2/2012 -katsaus). Tämän realiteetin vuoksi oman pääoman aseman vahvistamiseen korostuu. Yrityksillä on oltava kasvaakseen aikaisempaa enemmän oman pääoman ehtoista rahaa. Verotuksen pitää siksi ohjata pääomia työllisyyttä ja investointeja tukevaan yritystoimintaan.

Oman pääoman ehtoisen rahoituksen vahvistamista ei pidä tehdä vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen edellytyksiä heikentämällä. Edellä mainittu yritysten arkipäivässä näkyvä lainarahan hinnan voimakas nousu ja rahoitusehtojen kiristymisen viedä yritysten rahoitukselta niin paljon liikkumavaraa, että verotuksen ratkaisuilla ei pidä enää pienentää rahoituksen hankkimisen edellytyksiä eikä rahoituksen liiketaloudellisista näkökulmista tarkoituksenmukaisia järjestämistapoja yrityksissä pitää heikentää.

Riippumatta siitä, mihin korkovähennysrajoitusmalliin Suomessa päädytään, Perheyritysten liitto pitää ehdottoman tärkeänä, etteivät mahdolliset korkovähennysrajoitukset heikennä suomalaisen yritystoiminnan toimintaedellytyksiä ja sitä kautta yritysten työllistämiskykyä ja talouskasvua. Korkovähennysrajoitusten ei tule saattaa Suomessa toimivia yrityksiä tai niiden omistajia muissa maissa toimiviin yrityksiin ja niiden omistajiin nähden heikompaan asemaan.

Yleinen vai erityinen korkovähennysrajoitus?

Perheyritysten liiton käsityksen mukaan tarkasti rajatut ja kohdennetut korkovähennysrajoitukset ovat sinänsä perusteltu keino estää keinotekoisia, veronvälttämistarkoituksessa tehtyjä ja Suomen veropohjaa rapauttavia järjestelyjä, joihin nykyjärjestelmä toisinaan saattaa antaa mahdollisuuksia. Veropohjan turvaaminen tällaisilla säännöksillä antaisi Suomelle enemmän liikkumavaraa huolehtia verojärjestelmänsä kilpailukyvyistä aidon yritystoiminnan edistämiseksi.

Tarkasti rajatut ja kohdennetut korkovähennysrajoitukset olisivat perusteltuja myös oikeusvarmuuden ja verotuksen ennakoitavuuden näkökulmasta. Suomen verojärjestelmässä käytössä olevat veronkiertoa, peiteltyä osinkoa ja siirtohinnoitteluoikaisua koskevat normit antavat sinänsä mahdollisuuden puuttua keinotekoisiiin laina- ja korkojärjestelyihin jo nykyään. Näiden säännösten soveltamisalan rajaaminen on kuitenkin usein niin tulkinnanvaraista ja tapauskohtaista, että yrityksen on vaikeaa ennakoida omaa verokohteluaan.

Mikäli korkovähennysrajoituksia Suomen verolainsäädäntöön otetaan, niistä on Perheyritysten liiton näkemyksen mukaan tehtävä tarkoin rajattuja ja yksinomaan veronvälttämistarkoituksessa tehtyjen järjestelyjen torjumiseen soveltuvia. Ottaen huomioon EU-oikeuden ja verosopimusten asettamat rajoitteet korkovähennysrajoitukset olisi suunnattava mahdollisimman tarkoin sellaisiin rahoitusjärjestelyihin, jotka ovat keinotekoisia, vailla liiketaloudellisia syitä ja johtavat korkotulon jäämiseen verottamatta tai verottamiseen hyvin matalalla verokannalla.

2. Yleisiä näkökohtia luonnoksessa esitetystä korkovähennysrajoitusmallista

Luonnoksessa ehdotetaan Suomessa otettavaksi käyttöön yleinen korkovähennysrajoitusmalli. Korkovähennysrajoituksia perustellaan tarpeella estää veropohjaa kaventavia veronminimointijärjestelyjä, kuten ns. debt push down -järjestelyjä, hybridi-instrumentteja hyödyntäviä rakenteita ja ulkomailta tehtäviin sijoituksiin liittyviä holdingyhtiöjärjestelyjä (luonnoksen jakso 1.5). Yleisten rajoitusten valitsemista kohdennettujen rajoitusten sijasta perustellaan lähinnä kohdennettuihin rajoituksiin liittyvällä suuremmalla eurooppaoikeudellisella epävarmuudella.

Hallituksen talouspoliittisen ministerivaliokunnan 22.11.2011 ja valtiovarainministeri Urpilaisen 21.11.2011 antamien tiedotteiden mukaan korkovähennysrajoitusten säätämisen tarkoituksena on haitallisen verokeinottelun saaminen kuriin. Nyt lausuntopyynnön kohteena oleva luonnos hallituksen esitykseksi ei vastaa tätä hallituksen tavoitetta.

Luonnoksessa ehdotettu yleinen korkovähennysrajoitus koskisi lähtökohtaisesti kaikkia etuyhteisyritysten välisiä lainoitustilanteita, jolleivät ne rajaudu rajoitusten ulkopuolelle rajoituksiin sisältyvien ns. suojasäännösten perusteella. Niinpä rajoitukset koskisivat mm. laajalti käytettyjä, täysin liiketaloudellisin perustein toteutettuja järjestelyjä, joissa suomalainen elinkeinotoimintaa harjoittava emoyhtiö rahoittaa suomalaisia elinkeinotoimintaa harjoittavia tytäryhtiöitään, jotka kaikki maksavat veronsa Suomeen. Alla oleva esimerkki havainnollistaa tilannetta.

Konepajakonsernin suomalainen emoyhtiö huolehtii koko konsernin rahoituksesta hankkimalla ulkopuolisen pankkirahoituksen ja lainaamalla sen edelleen liiketoiminnan eri osa-alueilla toimiville tytäryhtiöilleen. Emoyhtiö vastaa keskitetysti konsernin rahoituksen hankinnasta, koska rahoittajien pitkältä ajalta tuntemana ja luottamana asiakkaana se saa rahoitusta halvemmalla, emoyhtiön varallisuus- ja vakuusmassa on konserniyhtiöistä suurin ja koska

emoyhtiön palveluksessa on konsernin rahoitusta täysipäiväisesti hoitava rahoitusjohto. Emoyhtiö käyttää lainojen vakuutena mm. kiinteistömassansa ja tytäryhtiöidensä osakkeita. Emoyhtiö saa lainaa 5 %:n vuotuisella korolla.

Jos konsernin tytäryhtiöt joutuisivat hankkimaan pankkirahoitusta itse, se johtaisi rahoituskustannusten merkittävään kasvuun, sillä tytäryhtiöiden vakuudet ovat vähäiset koostuen lähinnä yrityskiinnityksistä, joille rahoituslaitokset eivät anna paljoakaan vakuusarvoa. Osa tytäryhtiöistä ei edes voisi saada pankkirahoitusta niiden toimintaan liittyvien riskien vuoksi, parhaimmillaankin vakuudetonta ns. riskirahaa yli 10 %:n vuotuisella korolla.

Yhdelle tytäryhtiölleen emoyhtiö on lainannut 20 miljoonaa euroa 5 %:n vuotuisella korolla. Korkokantana on yksinkertaisuuden vuoksi käytetty emoyhtiön pankkilainan korkoa eikä tytäryhtiön merkittävästi heikomman velankantokyvyn vaikutuksia markkinaehtoiseen korkokantaan ole huomioitu. Käytännössä emoyhtiön tytäryhtiölle antaman lainan korko olisi korkeampi ja alla selvitetty verovaikutukset vieläkin suuremmat.

- Tytäryhtiön vuotuiset nettokorkokulut emoyhtiölle 1 000 000 euroa (= luonnoksessa tarkoitettu etuyhteyslainojen korkonetto)
 - Tytäryhtiön verotuksellinen EBITDA (luonnoksessa lasketulla tavalla) 1 000 000 euroa
 - Luonnoksen mukainen euromääräinen suojasäännös (de minimi) on 500 000 euroa.
- ➔ Luonnoksen mukaan tytäryhtiön emoyhtiölle maksamista 1 000 000 euron suuruisista koroista puolet eli 500 000 euroa olisi tytäryhtiölle verotuksessa vähennyskelvotonta. Emoyhtiö maksaa kuitenkin saamastaan korkotulosta yhteisöveroa 24,5 % eli 245 000 euroa
- ➔ Tytäryhtiön (konsernin) lisääntynyt verokustannus on 122 500 euroa.

Edellä oleva esimerkki kuvaa Perheyriyten liiton kokemuksen mukaan suomalaisten liiketoimintakonsernien laajasti käyttämää rahoitustapaa. Konsernin rahoitus järjestetään emoyhtiön kautta, jotta rahoituksen saatavuutta saadaan parannettua ja kustannuksia alennettua. Tällainen konsernirahoituksen järjestämismalli perustuu yritysten liiketoiminnan sanelempiin syihin ja tarpeeseen hankkia kasvun ja investointien edellyttämää rahoitusta. Taustalla ei ole veronvälttämistarkoitusta. Järjestelyt eivät millään tavalla murennu Suomen yhteisöveropohjaa siirtämällä sitä ulkomaille, sillä velkoja eli suomalainen emoyhtiö maksaa saamastaan korkotulosta Suomessa yhteisöveron.

Edellä kuvatussa esimerkkitilanteessa konsernin verokustannus ja samalla käytännössä pankkirahoituksen hinta nousee 122 500 euroa. Pankkirahoitus kallistuu noin 0,6 % (122 500 euroa / 20 000 000 euroa). Rahoituskustannusten noustessa muistakin syistä ankarasti tämä ei voi olla lainsäätäjän tarkoitus.

Kallistuva rahoitus on yritysten kasvun este, joka heikentää talouskasvua ja yritysten investointi- ja työllistämismahdollisuuksia sekä johtaa sitä kautta todennäköisesti korkovähennysrajoitusten välittömästi tuomia verotuloja suurempaan verotulojen kertymän pienentymiseen Suomessa. Vaikka korkovähennysrajoituksia koskevalla lainsäädännöllä pyritään laajentamaan veropohjaa, se saattaisi negatiivisten dynaamisten vaikutustensa kautta johtaa pikemminkin veropohjan supistumiseen.

Seurauksena on myös yliverotus, kun sama suoritus eli korko on velallisella osittain vähennyskelvoton ja velkojalla kokonaan veronalainen. Tällainen seuraus on vastoin Suomen verojärjestelmän perusteisiin lukeutuvaa symmetriaperiaatetta ja lähtökohtaa tulonhankintaan kohdistuvien kulujen ja korkojen

vähennyskelpoisuudesta. Näistä verojärjestelmän kantavista periaatteista tehtävät poikkeukset on rajattava ja perusteltava tarkoin. Poikkeuksista ei pidä tehdä yleisiä, liiketaloudellisesti perusteltuihin konsernirahoitusjärjestelyihin kohdistuvia.

Ehdotetun sääntelyn haittavaikutuksia yritystoiminnan edellytyksiin ja sen yritysten pääomanhankinnalle luomia esteitä ei näytä lakiesitysluonnoksen perusteella olevan selvitetty ja käsitelty riittävästi. Erityisesti liiketaloudellisin perustein toteutetun konsernirahoituksen vaikeutuminen ja kallistuminen ehdotetun sääntelyn vuoksi on selvitettävä ja tällaisten vaikutusten estämiseksi on tehtävä tarvittavat muutokset sääntelyyn.

Edellä mainituilla perusteilla Perheyrittäjien liitto esittää, että valtiovarainministeriö valmistelisi nyt lausunnolla olevan yleistä korkovähennysrajoitusta koskevan luonnoksen sijaan erityisiä korkovähennysrajoituksia koskevan mallin, joka kohdistettaisiin kansainvälisyydestä kestäväällä tavalla vain tarkoituksellisiin veronvälttämisoopperaatioihin. Mikäli valmistelua kuitenkin jatketaan yleisten korkovähennysrajoitusten pohjalta, pyydämme huomioimaan jäljempänä mainitut muutosehdotukset, jotka ovat välttämättömiä korkovähennysrajoitusten liiketoimintaa, talouskasvua ja työllisyyttä haittaavien vaikutusten minimoimiseksi.

3. Ehdotetun sääntelyn yksityiskohdista

a) De minimis

Luonnokseen sisältyy ns. de minimis -sääntö, jonka mukaan nettokorkomenot eivät joudu rajoitusten piiriin, jos yrityksen kaikki nettokorkomenot yhteensä ovat alle 500 000 euroa. Luonnoksen täydennykseen liitetyn esimerkin mukaan tämä rajoitus on ns. ensimmäinen testi, joka tehdään sen selvittämiseksi, voivatko rajoitukset ylipäänsä soveltua yritykseen. Jos euromääräinen raja ylittyy, 500 000 euron raja ei enää suojaa vähennysrajoituksilta, vaan vähennysrajoituksen suuruus ratkaistaan muiden kriteerien perusteella. Suojasäännöksen tällaista tiukkaa tulkintaa ei ole perusteltu luonnoksessa. Säännös johtaisi lukuisiin arvaamattomiin ja epätarkoituksenmukaisiin tilanteisiin, kun kahden euron ero nettokorkomenoissa (499 999 euroa vai 500 001 euroa) voi johtaa kymmenien tai satojen tuhansien eurojen verovaikutuksiin.

Luonnoksessa edellä mainittua euromääräistä rajaa on perusteltu yksinomaan hallinnollisilla syillä eli sillä, että de minimis -sääntö ehkäisee sekä Verohallinnon että yritysten hallinnollisen taakan lisääntymistä rajaamalla lukumääräisesti suurimman osan yrityksistä sääntelyn ulkopuolelle. Hallinnollisen työn lisääntymisen ehkäiseminen on kannatettava tavoite. Tärkeämpi de minimis -säännön käyttämisen peruste kuitenkin on estää se, että uudet rajoitukset merkittävästi haittaavat keski suurten ja suurten liiketoimintakonsernien rahoituksen hankintaa ja kasvattavat yritysten rahoituskustannuksia sekä sitä kautta heikentävät yritysten kasvuedellytyksiä ja talouskasvua.

Suomen verojärjestelmän kannalta haitallisia ja veropohjaa rapauttavia keinotekoisia järjestelyjä on perusteltua rajoittaa kansainvälisesti kilpailukykyisellä korkovähennysrajoitusjärjestelmällä. Tällaiset järjestelyt ovat kuitenkin usein laajamittaisia ja niissä tilanteissa Suomeen kertyvät korkokulut ovat tyypillisesti useita miljoonia tai kymmeniä miljoonia euroja. Lainsäädännön tavoite saadaan toteutettua ja tällaisia järjestelyjä rajoitettua tehokkaasti, vaikka luonnoksessa säädetty de minimis -raja olisi merkittävästi korkeampi. Saksassa vastaava raja on 3 miljoonaa euroa ja Tanskassa noin 2,9 miljoonaa euroa. Perheyrittäjien liiton käsityksen mukaan de minimis -raja olisi asetettava Suomen em. maita pienempi kansantalouskin huomioiden vähintään 2 miljoonan euron tasolle.

Lisäksi suoja säännöksen mukaisen raja-arvon ylittymistä laskettaessa vain etuhyteyskorot olisi otettava huomioon. Tämä on perusteltua ja loogista, koska ainoastaan etuhyteyskorkojen vähennyskelpoisuutta on tarkoitus rajoittaa.

b) Liiketoimintakonserneissa esiintyvät ongelmat

Kuten edellä on tuotu esiin, ehdotettu sääntely vaikeuttaisi merkittävästi liiketaloudellisiin perusteisiin pohjautuvia konsernin sisäisiä rahoitusjärjestelyjä, joita on käytössä epäilemättä useissa sadoissa Suomessa toimivissa liiketoimintakonserneissa. Erityisen paljon ongelmia aiheuttaa se, että konserniyhtiön toisen konserniyhtiön velalle antama vakuus (josta peritään markkinaehtoinen korvaus) johtaa koron vähennyskelpoisuuden rajoituksiin velallisyhtiössä. Antaessaan rahoitusta liiketoimintakonserneille rahoituslaitokset useasti edellyttävät hankittavalle lainarahoitukselle vakuuksia muiltakin kuin velallisyhtiöltä. Tällaiset vakuusjärjestelyt ovat täysin markkinaehtoisia ja konsernin ulkopuolisten rahoittajien edellyttämiä. Ilman veronvälttämistarkoitusta tehdyt rahoitus- ja vakuusjärjestelyt olisi suljettava rajoitusten soveltamisalan ulkopuolelle.

Ehdotettujen korkovähennysrajoitusten vaikutuksia konserniavustusjärjestelmään ei ole luonnoksessa selvitetty riittävästi. Rajoitukset eivät saa estää liiketoiminnan ehdoilla konsernimuodossa harjoitettavan yritystoiminnan mahdollistavan ja ongelmitta toimivan konserniavustusjärjestelmän toimintaa. Ehdotetussa muodossaan rajoitukset johtaisivat siihen, että velallinen voi kattaa vain 30 % velkojan sille antamasta konserniavustuksesta lainansa korkokuluilla. Tämä tekee konserniavustusjärjestelmän tehottomaksi liiketoimintakonsernin sisäisten korkojen suhteen ja johtaa perusteettomaan yliverotukseen. Tällainen vaikutus johtaisi pahimmillaan tarpeeseen yhdistää konsernin liiketoiminnot yhteen yhtiöön, mikä on useimmiten liiketoiminnan näkökulmasta hyvin ongelmallista ja haitallista.

Lisäksi sääntelyyn olisi otettava konsernikohtaista velkaantumisasastetta koskeva suoja säännös, jollainen mm. Saksassa on käytössä. Jos velallisyhtiön velkaantumisasaste on sama tai pienempi kuin konsernin velkaantumisasaste keskimäärin, velallisyhtiön korkojen vähennyskelpoisuutta ei rajoitettaisi.

4. Uuden sääntelyn voimaantulo

Uusi sääntely on ehdotettu tulevaksi voimaan 1.1.2013. Sääntely koskisi kaikkia ko. hetkellä jo olemassa olevia rahoitusjärjestelyjä. Toteutuessaan ehdotetunlaisena uudet rajoitussäännökset johtaisivat tarpeeseen muuttaa lukuisten liiketoimintakonsernien rahoitusjärjestelyjä, koska rajoitukset johtaisivat yrityksiä rasittaviin yliverotustilanteisiin. Muutokset edellyttävät monesti yli puoli vuotta kestäviä neuvotteluja rahoittajien kanssa. Yrityksillä ei käytännössä useimmiten olisi mahdollisuutta tehdä tarvittavia muutoksia liiketoimintansa rahoituksessa ennen ehdotettujen säännösten voimaantuloa. Lisäksi uudet säännökset johtaisivat todennäköisesti rahoitusehtojen kiristymiseen ja rahoituksen hinnan nousuun.

Pitään silmällä edellä esitettyä tarvetta tehdä lisäselvityksiä vähennysrajoitusten vaikutuksesta yritystoiminnan edellytyksiin ja kasvuun Suomessa sekä tarvetta valmistella kohdennettu korkovähennysrajoitusjärjestelmä Perheyriyten liitto esittää, että tämä jatkovalmistelu tehdään huolella ja veronvälttämistarkoituksessa tehtyjä järjestelyjä tehokkaasti torjuvat kohdennetut korkovähennysrajoitukset otetaan käyttöön jatkovalmistelun jälkeen riittävän siirtymäajan kuluttua, esimerkiksi vuoden 2014 alusta alkaen.

5. Lopuksi

Ottaen huomioon valtiovarainministeriön lakiesitysluonnoksessakin esitetty tavoite estää korkovähennysrajoituksilla Suomen veropohjaa rapauttavia keinotekoisia järjestelyjä on Perheyritysten liiton käsityksen mukaan tärkeää, että rajoituksia ei toteuteta ehdotetulla tavalla vaan rajoitusten vaikutukset yritystoiminnalle Suomessa selvitetään ja valmistellaan kohdennettu korkovähennysrajoitus. Suomen veropohjan turvaamiseksi on merkittävää, että veropohjaa rapauttavat, veronvälttämistarkoituksessa tehdyt korkovähennysjärjestelyt estetään lainsäädännön keinoin. Tällainen lainsäädäntö ei kuitenkaan saa haitata Suomessa harjoitettavaa yritystoimintaa eikä vaikeuttaa sen rahoitusta entisestään, mihin nyt ehdotettu malli johtaisi. Sen vaikutukset talouskasvuun ja työllisyyteen olisivat haitallisia.

Lisätietoja asiasta antaa veroasiantuntija Simo Valtti (0400 276 166, simo.valtti@perheyritystenliitto.fi).

Helsingissä 25. päivänä toukokuuta 2012

PERHEYRITYSTEN LIITTO R.Y. – FAMILJEFÖRETAGENS FÖRBUND R.F.

Pekka Laitinen
hallituksen puheenjohtaja

Matti Vanhanen
toimitusjohtaja

Simo Valtti
veroasiantuntija